

طراحی مدل شبکه‌سازی فعالیت‌های بسیج در مانع‌زدایی از تولید

علی میر^۱

مقدمه

در نظام جمهوری اسلامی ایران، بسیج از ظرفیت و توانمندی در حوزه نیروی انسانی برای کمک به تحقق اهداف نظام برخوردار است و در کنار سایر منابع می‌تواند در عرصه سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به دولت و جامعه کمک کند. بسیج و بسیجیان در عرصه‌های مختلف همواره در چهار دهه گذشته، منشأ فعالیت‌ها و خدمات گوناگونی بوده‌اند. نقش و کارکردهای بسیج در عرصه‌های امنیتی و دفاعی، سیاسی و اجتماعی، اقتصادی و سازندگی، فرهنگی، امدادی و بهداشتی و... با توجه به عمق و گستره سازمانی در سراسر کشور و فراگیری اقشار، اصناف و احاد مختلف جامعه در تمامی عرصه‌هایی که به او میدان فعالیت داده شد، کارآمدی خود را با صداقت و خلوص و شایستگی نشان داده است. در این راستا گام‌هایی که بسیج در دوران دفاع مقدس برای حفظ کیان مملکت برداشته و اقداماتی که پس از جنگ برای بازسازی و پس از آن انجام امور فرهنگی و مذهبی و کمک به اقشار ضعیف و ناتوان جامعه انجام داده است، دفتر افتخارات این نیروی ارزشمند را زیور بیشتری بخشیده است.

اقشار مختلف بسیج با نصب‌العین قرار دادن دستورات دین اسلام و پذیرش کامل فرامین فرمانده کل قوا از هیچ‌گونه تلاشی برای حفظ نظام اسلامی و کمک به ارتقای فرهنگ دینی فروگذار ننموده و نام مبارک بسیج بر تارک حکومت اسلامی ایران تا پایان تاریخ بشر خواهد درخشید.

به نظر می‌رسد که ایجاد و توسعه اقشار بسیج و دسته‌بندی آنها در قالب تخصص و گرایش‌های ویژه منجر به افزایش امکان استفاده از دانش و مهارت آنها در جبهه‌های مختلف فرهنگی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، علمی و... شده است اما

چکیده

یکی از مهم‌ترین مشکلات سازمان‌های امروزی ضعف آنها در ایجاد شبکه‌ها و محروم شدن از مزایای فراوان آن در جهت پیشبرد اهداف، همکاری، اطلاع‌رسانی و موفقیت است. بسیج به عنوان یک هویت اجتماعی منحصر به فرد که خودنمایی از شبکه‌های به هم پیوسته و قدرتمند است، نیازمند ایجاد شبکه‌هایی است تا بتواند به اهداف و نتایج مورد نظر در فلسفه ایجاد خود دست یابد. در این راستا هدف اصلی پژوهش حاضر، طراحی مدل شبکه‌سازی فعالیت‌های بسیج در مانع‌زدایی از تولید است که با بهره‌گیری از روش کیفی داده‌بنیاد و در قالب کدگذاری باز، محوری و گزینشی صورت گرفت. داده‌های لازم از طریق مشارکت ۱۲ نفر از استادان توانمند و مسئولین اقشار فعال بسیج و شوراهای راهبردی و با روش مصاحبه عمیق گردآوری شد. نمونه‌گیری به صورت نظری و هدفمند بود. نتایج حاصله با در نظر گرفتن شرایط علی، عوامل مداخله‌گر، زمینه‌ها، پدیده محوری و راهبردها در قالب الگوی کیفی داده‌بنیاد مطرح شد. نتایج نهایی نشان داد که شبکه‌سازی منجر به دستیابی به پیامدهایی همچون کاهش موانع تولید، کمک به تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی و افزایش تولیدات داخلی شده و در این راستا پیشنهاد شد که با تحول در ساختار فعلی مبنی بر گسترش روابط بین اقشار مختلف بسیج و همچنین استفاده بخش دولتی از این توان شبکه‌ای، برنامه مناسبی برای بهره‌گیری از توان بسیجیان با رویکرد شبکه‌سازی در جهت مانع‌زدایی از تولید با تأکید بر موانع قانونی، موانع زیرساختی، موانع اجرایی و عملیاتی به عمل آید.

واژگان کلیدی: بسیج، شبکه‌سازی، مانع‌زدایی تولید، روش داده‌بنیاد

و معنوی برای جهش تولید، کمتر شدن نرخ بیکاری، افزایش اشتغال، استقلال اقتصادی کشور و برداشتن موانع از سر راه تولید تلاش کنند (آرین منش، ۱۴۰۰: ۲).

اسلامیان (۱۴۰۰) در گزارشی بیان داشت که تغییر مداوم قیمت‌ها، موانع قانونی، عدم اصلاح نظام مالیاتی و جهت‌گیری نامناسب سیاست‌های پولی و مالی از جمله مهم‌ترین موانع تولید در کشور است. در این راستا افزایش نقش نهادهای مختلف اعم از بخش دولتی و خصوصی برای تحقق اهداف اقتصادی نظام ضرورت دارد.

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران (۱۴۰۰) در گزارشی با موضوع الزامات و راهکارهای تحقق بخشی به شعار سال، اولویت‌بندی موانع پیش‌روی تولید و هدف‌گذاری برای رفع مهم‌ترین آنها، اصلاح سیستم انگیزشی به نفع تولید، بهبود محیط کسب و کار، ثبات بخشی به اقتصاد و ارتقای سطح اعتماد فعالان بخش خصوصی به حاکمیت، تعیین بخش‌ها و صنایع حائز اولویت برای اخذ انواع حمایت‌ها، تغییر در سیاست‌های مدیریت واردات و توسعه صادرات و برقراری تعامل سازنده با جهان و عضویت در معاهدات بین‌المللی را به عنوان مهم‌ترین الزامات تحقق بخشی به شعار سال بر شمرده است. در این گزارش با بهره‌گیری از دو شاخص سهولت انجام کسب و کار و شاخص پایش محیط کسب و کار، این نتیجه حاصل شده است که عدم ثبات و پیش‌بینی‌پذیری اقتصاد کشور و ناهماهنگی و ناکارایی در سیاست‌گذاری‌ها دو مانع اصلی پیش‌روی کسب و کارها هستند که با مخدوش کردن چشم‌انداز پیش‌روی کسب و کارها، امکان برنامه‌ریزی بلندمدت را از آنها سلب کرده است. این موضوع، برخی از فعالیت‌های تولیدی و مولد مالی را به ورطه تعطیلی کشانده و برخی دیگر را به تولید زیر ظرفیت بهینه سوق داده است. در این محیط کسب و کار بی‌ثبات که با تعدد قوانین و مقررات پیچیده و بعضاً متناقض، فرایندهای اداری طولانی و تعدد دستگاه‌های تصمیم‌گیری روبرو است، نه تنها بسیاری از مسائل پیش‌روی کسب و کارها از جمله در شروع کسب و کار، اخذ اعتبار و تأمین مالی از بانک‌ها، پرداخت مالیات، تجارت فرامرزی، الزام‌آور بودن اجرای قراردادها و حل مسائل ورشکستگی و پرداخت دیون تشدید شده است، بلکه چالش‌هایی نظیر فساد اداری، نفوذ و تبانی در معاملات ادارات و جذابیت یافتن فعالیت‌های غیرمولد نیز بیش از پیش گسترش یافته‌اند و از این طریق نیز موانع و چالش‌های عدیده‌ای پیش‌روی فعالان مالی و بخش‌های تولیدی و مولد مالی کشور قرار گرفته است.

بسیج به لحاظ لغوی به معنای سامان و اسباب‌ساز و سازمان جنگ، عزم و اراده، آماده سفر شدن و آماده ساختن نیروهای

نوعی هماهنگی، هم‌دلی و هم‌افزایی از طریق ارتباط شبکه‌ای می‌تواند به افزایش توانمندی‌های مجموعه این اقشار کمک نماید. در این راستا پژوهش حاضر در پی شناسایی مؤلفه‌ها و ارائه مدلی است که بتوان از طریق آن به شبکه‌سازی فعالیت‌ها و بالاخره بالا بردن توان بسیج در مانع‌زدایی از تولید در حوزه‌های مختلف برای کمک به تحقق شعارهای اقتصادی که در چند سال اخیر همواره مورد توجه و تأکید مسئولین نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران بوده‌اند، پرداخت.

بیان مسأله

با نام‌گذاری حکیمانه سال ۱۴۰۰ به عنوان سال تولید، پشتیبانی‌ها و مانع‌زدایی‌ها و نظر به این که در ۱۰ سال اخیر نیز همواره شعارهای سال در حوزه اقتصاد و تولید مطرح شده‌اند، می‌توان دریافت که موانع و عدم پشتیبانی‌های لازم، سد محکمی در فرایند جهش تولید در کشور است. کم‌فروغ بودن تولید و این که مراکز تولیدی و کارخانجات و سایر عرصه‌های فعال در زمینه تولید، آن طور که باید و شاید نقش‌آفرین نیستند و از همه ظرفیت خود استفاده نمی‌کنند، مشکل اصلی امروز کشور است. این که از ظرفیت موجود به درستی استفاده نمی‌شود، معلول دو عامل دیگر است که اولاً حمایت و پشتیبانی مناسب از واحدها، کارگاه‌ها و کارخانه‌های تولیدی به عمل نمی‌آید و دوماً موانعی بر سر راه تولیدکنندگان وجود دارد که مانع فعالیت مؤثر و مفید آنها می‌شود (نقدی‌پور، ۱۴۰۰، ۱، به نقل از بانک مقالات ایران).

موانعی مانند تحریم‌ها، بیکاری، خروج سرمایه‌های کشور، عدم تحقق چشم‌انداز و همچنین موانعی چون مسائل فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و حقوقی بر سر راه وجود دارد که همه دست به دست هم می‌دهند تا جهش و رونق تولید تحقق پیدا نکند. تولید ملی بدون فراهم کردن زیرساخت‌های خودمحقق نخواهد شد. حمایت و پشتیبانی از تولیدکنندگان و نظارت بر کار آنان یکی از همین زیرساخت‌ها است. مخاطب شعاری که برای سال ۱۴۰۰ برگزیده شد، آحاد مردم علی‌الخصوص تولیدکنندگان بخش‌های خصوصی، تعاونی، مجلس شورای اسلامی، دولت، قوه قضاییه و مراکز دانشگاهی هستند که باید دست در دست هم داده تا با برطرف کردن موانع حقوقی و قانونی، استفاده از ابزارهای حمایت مالی و نظارت بر اجرای قوانین راهگشای تولید باشند. کشور در یک جنگ اقتصادی قرار دارد و تحریم‌های آمریکا علیه جمهوری اسلامی در سالی که گذشت به اوج خود رسید؛ بنابراین به نظر می‌رسد که سال ۱۴۰۰ در هر وضعیتی که باشد فشارهای اقتصادی کاهش پیدا کرده و وضعیت معیشتی بهتر خواهد شد. پس همه باید با تکیه بر سرمایه‌های مادی

نظامی یک کشور برای جنگ می‌باشد (دهخدا، ۱۳۷۲: ۳۴۴). بسیج در فرهنگ معین به معانی سامان، جهاز، اسباب، وسایل، سلاح، ساز جنگ، رخت سفر، ساختگی، آمادگی، آماده سفر شدن، قصد، اراده، عزم، عزیمت، آماده ساختن نیروی نظامی و تمامی ساز و برگ سفر و جنگ و همچنین تجهیزات آمده است (معین، ۱۳۷۶: ۵۳۸).

جمشیدی (۱۳۷۸) بر اساس معانی لغوی و اهداف فرهنگی بسیج، ارکان واژه بسیج را سه مفهوم یا سه عنصر: الف) نظم و ساماندهی؛ ب) عزم و اراده؛ ج) آمادگی و تجهیز بیان نموده و معتقد است که اگر این سه عنصر در هر کنش یا رفتاری جمع شوند، کمال به مفهوم واقعی تجسم می‌یابد. بدین معنا که اراده‌ای تحقق یافته؛ آمادگی و حرکت صورت می‌گیرد و بالاخره امور نظم و سامان می‌یابند. بسیج در این مفهوم یک نهاد اجتماعی است که به مانند خانواده به صورت عضوی از ساخت و نظام اجتماعی جامعه به شمار می‌آید (یاسایی، ۱۳۶۲: ۱۳-۱۲).

امام خمینی (ره) از بسیجیان به عنوان پیشگامان رهایی یاد می‌کند: ... من دست یکایک شما پیشگامان رهایی را می‌بوسم و می‌دانم که اگر مسئولین نظام اسلامی از شما غافل شوند، به آتش دوزخ الهی خواهند سوخت (مرکز مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۶۹: ۵۲).

بسیج دارای چندین مفهوم کلی است که با هم مرتبط و تا حدودی بر هم قابل انطباق هستند. اولاً نگرش و بینشی کلی و خردمندانه و مبتنی بر اراده است؛ دوماً حرکت جمعی بر اساس سازماندهی واحد بوده و همواره با مفهوم مردمی بودن در ارتباط است و خود نشانگر شبکه‌ای متشکل از افرادی است که بدون دخالت دولت ایجاد شده‌اند؛ سوماً یک نهاد اجتماعی، مردمی و عمومی است پس باید به دنبال مصلحت عموم باشد و از گروه‌گرایی و انحصارطلبی و تسلط‌گرایی به دور است (آزاد ارمکی، ۱۳۷۲: ۱۳۰).

بسیج به مثابه یک نهاد اجتماعی و سیاسی مستقل دارای سه رکن اصلی (طرز تفکر و جهان بینی و ایدئولوژی، سازماندهی و تشکیلات، رهبری) می‌باشد. ایدئولوژی بسیج به دلیل تکیه بر جهان‌نگری عقلی - وحیانی، حالت انقلابی دارد و جنبه عملی به خود می‌گیرد، بنابراین ایدئولوژی بسیجیان، عقلانی، آرمان‌گرایانه و عمل‌گرایانه است (جمشیدی، ۱۳۷۸: ۳).

بسیج بر اساس بیان امام خمینی (ره) دارای ویژگی‌هایی است که اهمیت و لزوم مطالعه در خصوص این نهاد اجتماعی را واضح‌تر نموده و توجه به آن را ضروری‌تر می‌سازد:

۱. بسیج نهادی عمومی و مردمی است و از تمامی اقشار جامعه

به وجود می‌آید. من امیدوارم که این بسیج عمومی اسلامی، الگو برای تمام مستضعفین جهان و ملت‌های مسلمان عالم باشد (موسوی خمینی، ۱۳۷۶: ۱۶۶).

۲. بسیج نهادی داوطلبانه است و دارای جنبه اختیاری و انتخابی بودن است؛ اصطلاح داوطلبان گروه میلیونی و ... بیانگر این ویژگی است.

۳. هدف متعالی بسیج حمایت و حراست از انقلاب اسلامی و نگرهبانی از جمهوری اسلامی و کشور است. بنابراین پاسداری از تمامی ارزش‌های انقلابی و اسلامی مورد نظر است (موسوی خمینی، ۱۳۷۶: ۱۶۶).

۴. از لحاظ ترکیب، بخش عمده نهاد بسیج مستضعفان را نیروهای جوان و لذا نیروهای فعال‌تر جامعه تشکیل می‌دهد. جامع‌ترین هدفی که برای بسیج در نظر گرفته شده است حاکمیت قانون خدا در جهان می‌باشد که صرفاً هدف کسانی که به این مجموعه وارد شده‌اند، نیست بلکه تمام ضعفای عالم، پابرهنگان درمانده و انسان‌های دربند و مظلوم در برابر دیکتاتورها و ظالمین - بسیجی - هستند؛ زیرا موجودات آگاه، عاقل، مختار، عدالت‌خواه و ظلم ستیز می‌باشند (مرکز مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۶۹: ۵۲).

با توجه به تحقیقات انجام شده و در نظر گرفتن اهمیت و جایگاه بسیج در ابعاد مذهبی، فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی و تحولات اخیر در وظایف و مسئولیت‌های بسیج که نقش آفرینی بیشتری در حوزه‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی بر عهده گرفته و پرچمداری در تمام جبهه‌ها را مدنظر قرار داده و در این راستا به تشکیل شوراهای راهبردی و بسیج اقشار در قالب مفاهیم سازمان‌دهی شده پرداخته است؛ توجه به یک رویکرد سیستمی و مدلی که بتواند این حرکت عظیم و خدایی را یکپارچه ساخته و به اصطلاح به شبکه‌هایی از تفاهم، همکاری و روابط منحصر به فرد وظیفه‌ای و سازمانی تبدیل نماید، ضرورت دارد. در واقع هر چند استفاده از بسیج تخصصی در قالب اقشار مختلف به یک الگوی با ارزش و قابل توجه تبدیل شده است؛ اما ایجاد شبکه‌هایی که با نظارت سیستمی و راهبردی بتواند این چشمه‌های جوشان را به دریایی از معرفت، عشق، ایمان، خدمت و تلاش تبدیل نماید؛ شبکه‌سازی است تا با هماهنگ‌سازی و ایجاد حلقه‌های ارتباطی محکم، آنها را به سمت و سوی ایجاد حبلی متین سوق داده و تضایف حاصل از هم‌افزایی منجر به تسهیل در نیل به اهداف عالی نظام در ابعاد مختلف سیاسی و اجتماعی و اقتصادی گردد. پرواضح است که سیستم‌های پویا و کارآمد، بهره‌ای اساسی از ارتباط چندجانبه و همگانی از اجزای خود می‌برند و بدون تعامل و ارتباط متقابل بین این اجزاء، حیات

(بشیریه، ۱۳۷۲: ۷۹).

ب - بسیج به مفهوم نوعی نگرش و بینش کلی و خردمندانه یا معقول، نگرشی است که مبتنی بر اراده و عزم موجودات خردمند و مختار است. نگرشی که در میدان زندگانی، آدمی و همچنین جامعه را همیشه در حالت آمادگی و تحرک کامل قرار می‌دهد. آمادگی مستمر و پایدار، آگاهانه و مبتنی بر تصمیم‌گیری عاقلانه و پویایی و تحرک در راستای چنین آمادگی، نگرشی سامان‌بخش و به اعتدال آورنده است که ارکان آن را عقل، اختیار، اراده، آگاهی و عدالت تشکیل می‌دهند. این نگرش مطابق فطرت آدمی است و حرکتی است در مسیر حقیقت و ربوبیت و معنای حقیقی و حقیقت بسیج نیز همین است. در این جهت، بسیج مفهومی است که حرکت انسان عاقل مختار را در مسیر فطرت الهی خویش ترسیم می‌نماید. بسیج از این نظر، حرکت مردمی و توده‌ای یک جامعه در مسیر صحیح انسانیت و فطرت است (بشیریه، ۱۳۷۲: ۸۰-۷۹).

- مفهوم شبکه و شبکه‌سازی

شبکه به گروهی از شرکت‌ها اطلاق می‌شود که در رابطه با پروژه خاصی با هم همکاری دارند و از تخصص یکدیگر به منظور غلبه بر مشکلات معمول و روزمره و دستیابی به راندمان بهتر استفاده می‌کنند (رادفر و خمسه، ۱۳۸۷: ۲).

کلی^۱ (۲۰۱۰) منطق شبکه‌سازی را عصر اتم گذشته و نماد علم در قرن آتی و شبکه دینامیک دانسته است. اتم نمایانگر سادگی منظم است در حالی که شبکه، قدرت به هم ریخته و پیچیده را هدایت می‌کند. از طرف دیگر سازمانی که بتواند رشد بدون جهت‌گیری از پیش تعیین شده با یادگیری بدون راهنما داشته باشد، شبکه است (کاستلز^۲، ۲۰۱۰: ص ۱۰۱).

شبکه‌ها ابزار مهمی برای انتقال اطلاعات، اصلاحات، تضمین پایداری، ایجاد و گسترش دانش و مفاهیم، ایجاد اجماع در خصوص رهافت‌های جدید هستند. اعضای شبکه در کنار هم قدرت یافته و امکان تحقق اهداف خود را میسر می‌سازند (رادفر و خمسه، ۱۳۸۷: ۴).

در حقیقت شبکه‌سازی یک مهارت عمده و مهم در زندگی و کسب و کار است و از این مهارت می‌توان در امور تجاری، سازمانی و یا شخصی استفاده نمود. شبکه‌سازی مؤثر شامل چهار مرحله سرمایه‌گذاری^۳، نگهداری^۴، یادگیری^۵ و پرورش^۶ است.

در هر صورت به پیگیری این موضوع در پنج مرحله با عناوین گام آغازین، تشکیل هسته اولیه، بروز تنش، سازماندهی و اقدام نیاز است تا در این میان اعتماد لازم به وجود آمده و شالوده شبکه شکل گیرد و موجبات موفقیت آن حاصل شود (لیک^۷، ۲۰۰۴: ۱۹-۱۸).

سیستم‌ها به خطر می‌افتد. از سویی دیگر سوابق و افتخارات بسیج در راستای تکمیل تلاش‌های هدف‌مند و سیستمی مانند حضور در دفاع از مرزهای مملکت در جنگ تحمیلی هشت ساله، مقابله با تهاجم فرهنگی، حربه‌های سیاسی، تبلیغات منفی بین‌المللی و ... ماهیت بسیج را به تمام ابعاد و اکناف زندگی مردم محبوب ایران اسلامی متصل نموده و لذا دستیابی به مدلی برای شبکه‌سازی فعالیت‌های بسیج می‌تواند به تحقق آرمان‌های حکومت اسلامی - ایرانی کمک شایانی بنماید. بر این اساس، مسأله اصلی پژوهش این است که چگونه می‌توان مدلی برای شبکه‌سازی فعالیت‌های بسیج در راستای تحقق شعار سال ۱۴۰۰ در حوزه مانع‌زدایی از تولید با روش داده‌بنیاد ارائه نمود؟

چارچوب نظری

با مروری بر مفاهیم بسیج و شبکه‌سازی چنین استنباط شد که مهم‌ترین شاخص‌ها و ویژگی‌های بسیج و فرهنگ بسیجی شامل عقلی-دینی بودن؛ انسانی-فطری بودن؛ مردمی و عمومی بودن؛ واقع‌نگری و آرمان‌گرایی؛ وحدت‌گرایی و همه‌بعدی بودن؛ مصلحت‌شناسی (توجه به زمان و مکان)؛ باروری، نوآوری و تحول‌پذیری؛ عدالت‌خواهی و عدالت‌طلبی و ظلم‌ستیزی؛ نگرش عاشورایی و شهادت‌طلبی؛ اسوه‌گرایی و تلاش و جدیت برای افزایش بصیرت و آگاهی می‌باشند که در این میان تأکید بر همه‌بعدی بودن همان رویکرد سیستمی است و لزوم شبکه‌سازی فعالیت‌ها را بیشتر توجیه می‌نمایند.

- مفهوم بسیج

بسیج مدرسه عشق و مکتب شاهدان و شهیدان گمنامی است که پیروان آن بر گلدسته‌های رفیع آن، اذان شهادت و رشادت سر داده‌اند (صحیفه امام خمینی، ۱۳۶۷: ص ۱۹۴).

بسیج به لحاظ مفهومی و اصطلاحی در دو حوزه سیاسی و عقیدتی قابل طرح است:

الف - در قاموس سیاسی، گاه بسیج به مفهوم فعال شدن، وارد صحنه سیاست شدن و مشارکت در امور سیاسی یا در قدرت در جهت تحقق نوعی ایدئولوژی مبتنی بر جهان‌نگری خاص آمده است. در این معنا بسیج، اراده و آمادگی کامل در جهت تحقق آرمان‌های ایدئولوژی مطلوب در برابر وضع موجود و گاه جنبش و قیام اجتماعی را شکل می‌دهد و انقلاب را به وجود می‌آورد. بسیج به معنی فعال شدن از نظر سیاسی و کاربرد منابع قدرت گروه در جهت اهدافی است که به وسیله‌ی ایدئولوژی آن تعیین می‌گردد

1. Kelly

3. Investing

5. Learning

7. Lake

2. Castells

4. Keeping

6. Nurturing

پیشینه پژوهش

بررسی پیشینه پژوهش در مورد شبکه‌سازی نشان می‌دهد که بخش زیادی از آن بر شبکه‌های کسب و کار و بر سازمان‌های بخش خصوصی مشارکت‌کننده در شبکه‌ها تمرکز کرده‌اند و دیدگاه بخش عمومی مشارکت‌کننده در همکاری‌ها و همچنین سیاست‌گذاران را نادیده گرفته‌اند (پلوا و کوئستر^۳، ۲۰۰۶: ص ۱۲).

تروترو و همکاران^۴ (۲۰۰۸) معتقد هستند که یکی از موضوعاتی که لازم است در سطح شبکه و نه صرفاً از دیدگاه و منظر مراکز عضو به آن پرداخته شود، فرآیند ایجاد و تکامل شبکه‌های همکاری است. اهمیت این مسأله به دلیل تأثیر قابل توجه آن بر عملکرد و پایداری شبکه‌ها است. در مطالعات مربوط به شبکه‌های همکاری، مدل‌های مختلفی شامل تعداد متفاوتی از مراحل برای شکل‌گیری و رشد شبکه‌ها بیان شده‌است که البته همه آنها حداقل در سه مرحله (شکل‌گیری یا ایجاد، رشد یا توسعه و بلوغ یا پایایی) دارای فصل مشترک هستند.

مطالعه خاص و مستقلی مبنی بر شبکه‌سازی فعالیت‌های بسیج صورت نگرفته و بیشترین مطالعه در این زمینه به بازاریابی و صنعت مربوط شده است. امروزه اغلب سازمان‌ها از عدم شبکه‌سازی یا کمبود اطلاعات در رابطه با چگونگی ایجاد شبکه‌ها رنج برده و ضعف اطلاعات موجود در سازمان‌ها که منجر به تأخیر در تصمیم‌گیری و اتلاف وقت، بالا رفتن هزینه و بالاخره کاهش کارایی و اثربخشی می‌گردد؛ به وضوح عملکرد نهایی آنها را تحت‌الشعاع قرار داده است. در بسیاری از پژوهش‌های اخیر، اهمیت شبکه‌سازی در رویکرد سیستمی مطرح شده و داشتن شبکه را به مفهوم عنصری از ویژگی‌های سیستم مطرح نموده‌اند که ارتباط اجزاء را تضمین نموده و از این طریق دانش و اطلاعات را در مسیرهای لازم جاری می‌نماید. در این راستا تعدادی از مطالعات بر ضرورت شبکه‌سازی در راستای بهبود عملکرد نیروی انسانی، افزایش فروش، گسترش بازاریابی و موفقیت سازمان‌ها تأکید داشته و تعدادی دیگر به آسیب‌شناسی در این زمینه پرداخته و آموزش شبکه‌سازی را مد نظر قرار داده‌اند. تعدادی از مطالعات مرتبط با موضوع به شرح جدول زیر می‌باشند:

بر اساس مطالب مندرج در سایت مدیر ایران (۱۳۹۶) شبکه‌سازی مؤثر مزایای بسیاری دارد که برخی از مهم‌ترین آنها عبارت است از:

۱. کم‌هزینه‌ترین و مؤثرترین ابزار برای بازاریابی، برقراری ارتباط، ارسال و دریافت پیام و موجب امنیت و بالا بردن اعتماد است.

۲. اگر ارتباطات شبکه‌ای را جایگزین تماس‌های تلفنی ساده و بی‌روح کنید در ۸۰ درصد موارد، نتایج بهتری خواهید گرفت.

۳. ۷۰ الی ۸۰ درصد افراد شغل مورد نظر خود را از طریق این گونه شبکه‌ها پیدا می‌کنند.

۴. هر شخصی که با او ارتباط دارید حداقل با ۲۰۰ تا ۲۵۰ نفر دیگر ارتباط دارد و این افراد به صورت بالقوه می‌توانند شما را نیز یاری دهند.

۵. هر شخصی در جهان که مایل به ملاقات یا تماس با او باشید، حداکثر از طریق پنج یا شش ارتباط شبکه‌ای در دسترس شما خواهد بود.

سارکار^۱ و همکاران (۲۰۰۹) قابلیت شبکه‌سازی را امکان ایجاد، ترکیب و توسعه روابط با دیگران می‌دانند. قابلیت پیش‌فعالی، قابلیت ارتباطی و قابلیت هماهنگی سه قابلیت ناشی از شبکه‌سازی هستند. قابلیت پیش‌فعالی قدرت یک شرکت برای کشف و قبضه کردن فرصت‌های همکاری جدید و امیدبخش است و قابلیت ارتباطی، توانایی شرکت‌ها برای ایجاد ارتباط با دیگر سازمان‌ها بر اساس اعتماد و تعهد متقابل است. در نهایت، قابلیت هماهنگی به توانایی شرکت برای ادغام، هماهنگی و جریان اطلاعات بین شرکت‌ها اشاره دارد.

قابلیت شبکه‌سازی، شامل توانایی افراد و سازمان‌ها برای شناسایی و ایجاد ارتباط با دیگران، زودتر از رقبا (پیش‌فعالی)، ایجاد ارتباط بر اساس اعتماد متقابل (مهارت ارتباطی) و هماهنگی و ادغام مجموعه ارتباطات سازمانی و مدیریت آنها به عنوان یک پورتفولیو (هماهنگی) است. محققان معتقد هستند شرکت‌های پیش‌فعال در ایجاد ارتباط با دیگر شرکت‌ها از مزیت پیش‌تاز بودن استفاده کرده و می‌توانند فرصت‌های ایجاد اتحاد با شرکای بالقوه و جدید را پیش از رقبا قبضه کنند (اسکیلکه و گویرزن^۲، ۱۱۹۴: ۲۰۱۰).

1. Sarkar et al

3. Plewa & Quester

2. Schilke & Goerzen

4. Trotter & et al

جدول ۱: خلاصه‌ای از تحقیقات انجام شده

پژوهشگر	هدف	روش	مهم‌ترین یافته‌ها
مزارعی و همکاران (۱۳۹۹)	شناسایی عوامل شبکه‌های همکاری	توصیفی	تجربه روابط پیشین، مدت عضویت و سیاست اعضا در موفقیت شبکه مؤثر هستند. این شبکه‌سازی ممکن است بین دولت و بخش خصوصی و گاهی درونی و حاصل ترکیب داخلی اعضا باشد.
ظهوریان ابوترابی و لگزریان (۱۳۹۳)	تبیین الگو برای شبکه‌سازی فرهنگی	کیفی (مطالعه موردی)	امروزه فعال‌ترین و اثرگذارترین جریان‌های فرهنگی در جهان را مجموعه‌هایی ایجاد می‌کنند که موفق به ایجاد شبکه‌های کیفی و کارآمد از نخبگان فعال فرهنگی شده‌اند
ادیب و همکاران (۱۳۹۱)	بررسی نقش بسیج در اقتصاد مقاومتی	کتابخانه‌ای	بسیج حلقه واسط بین دولت و ملت است و در ابعاد مختلف اقتصادی و اجتماعی، طیف گسترده‌ای از مردم را در جهت ایجاد شبکه‌های مستحکم گرد هم می‌آورد
رادفر و خمسه (۱۳۸۷)	بررسی نقش شبکه‌سازی تحقیق و توسعه بر افزایش ارزش	کیفی (کتابخانه‌ای)	شبکه‌ها ابزار مهمی برای انتقال اطلاعات، اصلاحات، تضمین پایداری، ایجاد و گسترش دانش و مفاهیم، ایجاد اجماع در خصوص رهیافت‌های جدید و بالاخره عامل اصلی بروز تحولات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در سال‌های اخیر تلقی می‌شوند.
سمسار و همکاران (۱۳۹۴)	مدل‌سازی برای تحقق تمدن اسلامی از طریق شبکه‌ها	کیفی (کتابخانه‌ای)	مردمی بودن، تنقید به اصول، نوگرایی، انعطاف، خرد جمعی، تأثیر و تأثر در سطح جهانی، توجه به جایگاه رهبری و از همه مهم‌تر آرمان‌گرایی از ابعاد مهم در راستای تحقق تمدن اسلامی هستند که فرزندان انقلاب بایستی با ایجاد شبکه‌های خودجوش و مناسب در قالب تفکرات بسیجی و با در نظر گرفتن شرایط موجود برای تحقق تمدن اسلامی تلاش کنند.
دلفین ^۱ (۲۰۱۲)	تحلیل شبکه‌سازی فرهنگی در آمریکا	اسناد و مدارک	تمرکز بر ایجاد و گسترش روابط اجتماعی بین بازیگران حوزه‌های فرهنگی نقش مهمی در شبکه‌سازی این گونه فعالیت‌ها دارد.
برگن هلتر و والد استروم ^۲ (۲۰۱۱)	بررسی شبکه‌های درون سازمانی	کتابخانه‌ای	اعضای شبکه‌ها بایستی از عواملی مانند رقابت، ارتباطات شخصی، روابط عاطفی، همکاری و منافع مادی برای ارتقای شبکه‌ها استفاده نمایند.
پارکر ^۳ (۲۰۱۱)	نقش بین‌المللی شبکه‌های اجتماعی	مطالعه اسناد و مدارک	پیوستگی جریان‌ها در شبکه‌های اجتماعی از امتداد جهانی برخوردار است و هیچ محدودیتی در پیوستن کاربران از نقاط مختلف دنیا به این جریان‌ها و کمپین‌ها وجود ندارد. شبکه‌سازی نه تنها در حوزه اجتماعی که در راستای تحقق اهداف مشترک افراد و سازمان‌ها به شدت تأثیر دارد.
سارکار و همکاران ^۴ (۲۰۰۹)	بررسی راه‌های ایجاد و توسعه توان سودآوری در بورس	کیفی (اسناد و مدارک-مصاحبه)	قابلیت پیش‌فعالی برای ارتباط امیدبخش، قابلیت ارتباطی برای تعهد و اعتماد، قابلیت هماهنگی برای ارائه و نشر اطلاعات و ادغام، سه قابلیت شبکه‌سازی هستند که منجر به ایجاد و توسعه روابط سازمان با رقبای مشتریان، عرضه‌کنندگان، مشتریان و سایر سازمان‌ها می‌شوند.
فوسه ^۵ (۲۰۰۹)	مفاهیم و ساختار شبکه‌ای	کیفی (کتابخانه‌ای)	در شبکه‌سازی بر ساختار و رفتار بایستی تأکید جدی شود
زهرا و همکاران ^۶ (۲۰۰۹)	بررسی نقش هیأت مدیره در رشد کارآفرینی شرکتی	کیفی (کتابخانه‌ای)	مرزهای خارجی، تأمین‌کنندگان، فروشندگان، دانشمندان، رقبای سازمان‌های پژوهشی، مراکز علمی و... با مشکل عدم شبکه‌سازی مواجه هستند و هر کس در حوزه کاری خود به شبکه‌ای از این دست پیوسته باشد، آینده و موفقیت خود را تضمین می‌نماید

1. Delfin
2. Bergenholtz & Waldstrom
3. Parker
4. Sarkar et al
5. Fuhse
6. Zahra et al

روش‌شناسی تحقیق

بیان سؤال، آزادی کامل دارد.

برای تکمیل و ارائه مدل از روش داده‌بنیاد استفاده شد. امروزه روش تحقیق داده‌بنیاد یکی از پرطرفدارترین استراتژی‌های پژوهش کیفی است و هر روز نیز بر دامنه استفاده از آن افزوده می‌شود و جایگاه خود را در میان روش‌های پژوهش کیفی باز نموده است (فراستخواه، ۱۳۹۷: ۳۱).

در این روش، تحلیل داده‌ها با گردآوری آنها همزمان است. اغلب محققان در اجرای این رویکرد با انتخاب مشارکت‌کنندگان آگاه؛ سطح داده‌ها را افزایش داده و پس از شناسایی کدهای کلیدی، داده‌ها را کدگذاری و برحسب اشتراک به مجموعه‌ای از مفاهیم تبدیل می‌نمایند. از طریق طبقه‌بندی مفاهیم، مقوله‌ها استخراج می‌گردد. کدگذاری شامل سه مرحله (کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری گزینشی) است. فرایند تفسیر با کدگذاری باز آغاز شده و با کدگذاری گزینشی به فرجام می‌رسد. این فرایند به تنظیم تحلیلی و منطقی داده‌ها کمک کرده و زمینه را برای کدگذاری گزینشی فراهم می‌کند. در ادامه مقوله‌ای تحت عنوان مقوله هسته فراهم می‌گردد و محقق مقوله یا مقوله‌هایی را که بر این پدیده مرکزی تأثیر می‌گذارند را مشخص می‌نماید. استراتژی‌های عنوان شده در پدیده، بستر و شرایط مداخله‌کننده‌ای که این شرایط را شکل می‌دهند و پیامدهای انجام این استراتژی‌ها را در قالب یک پارادایم معنایی ترسیم می‌نمایند و بدین ترتیب کدگذاری گزینشی تکمیل شده و انتهای این مرحله ارائه یک مدل نظری است که ارتباط بین این مقولات را نشان می‌دهد (خاوری و همکاران، ۱۳۹۸: ۲۶۰-۲۵۹).

چارماز^۳ (۱۹۹۰) معتقد است که در روش داده‌بنیاد ارائه پیش فرض یا پیش‌گزاره نظری در آغاز مطالعه خودداری شده و تمامی تعمیم‌ها از خود داده‌ها پدیدار می‌شوند. در این الگو بر گردآوری و تحلیل رفت و برگشتی داده‌ها به صورت منظم و سیستماتیک به جای گردآوری یکباره داده‌ها از نمونه بزرگ تأکید می‌شود. در این زمینه کرسول^۴ (۲۰۰۷) سه مرحله کدگذاری را شامل کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری گزینشی می‌داند. همزمان با کدگذاری تحلیل نیز انجام شد تا نقاط مبهم یا هر گونه ضعف در تحلیل، شناسایی و در مراحل بعدی برطرف شود. بیرکز و میلز^۵ (۲۰۱۱) معتقد هستند که اغلب پژوهش‌های

هدف اصلی این پژوهش طراحی مدل شبکه‌سازی فعالیت‌های بسیج در مانع‌زدایی از تولید است و اهداف فرعی آن نیز شامل تبیین شرایط علی، بسترسازها، مداخله‌گران و ارائه استراتژی‌هایی برای نیل به اهداف بسیج در جهت نقش‌آفرینی در خصوص شعار سال و مانع‌زدایی از تولید هستند. در این راستا پرسش‌های تحقیق به شرح زیر مطرح می‌شوند:

۱. مدل مناسب برای شبکه‌سازی فعالیت‌های بسیج در راستای تحقق شعار سال ۱۴۰۰ مبنی بر مانع‌زدایی از تولید چگونه است؟
۲. راهبردها و مقوله‌های شبکه‌سازی فعالیت‌های بسیج در راستای تحقق شعار سال ۱۴۰۰ مبنی بر مانع‌زدایی از تولید با استفاده از مدل داده‌بنیاد کدامند؟ (شرایط علی، شرایط محیطی، شرایط مداخله‌گر، راهبردها، پیامدها، پدیده محوری).

این پژوهش از بعد مخاطب به صورت کاربردی و از نوع ارزیابی است. راهبرد پژوهشی نظریه برخاسته از داده‌ها^۱ مورد استفاده قرار گرفت و در قالب یک مطالعه کیفی به تبیین مدل خاصی در زمینه شبکه‌سازی فعالیت‌های بسیج پرداخته شد.

جامعه آماری شامل استادان دانشگاه و افراد خبره و فعال در اداره امور شوراهای اقشار بسیج بودند که با توجه به محتوا و هستی‌شناسی پژوهش، برای جمع‌آوری داده‌ها از روش نمونه‌گیری قضاوتی هدفمند استفاده شد. استادان دانشگاه به تعداد ۲ نفر و اقشار بسیج (کارمندی، اساتید، اصناف، کارگری، هنرمندان، دانشجویی، دانش‌آموزی، طلاب، جامعه پزشکی، مهندسی صنعتی) به تعداد ۱۰ نفر با استفاده از نمونه‌گیری قضاوتی هدفمند تا رسیدن به اشباع نظری در پژوهش شرکت نمودند. جهت گردآوری داده‌ها از مصاحبه عمیق به عنوان روش اصلی جمع‌آوری داده‌ها به همراه تحلیل دیدگاه‌های نظری موجود و همچنین گروه کانون استفاده گردید.

مارشال و گرچن^۲ (۱۳۹۰)، مصاحبه عمیق را به معنای گفتگوی هدفدار دانسته‌اند که استفاده از آن همواره در حال افزایش است و در جهت گردآوری و حتی تحلیل کیفی داده‌ها از آن استفاده می‌شود. ساروخانی^۲ (۱۳۷۲) نیز در مفهوم مصاحبه عمیق بیان داشت که در این روش، پاسخگو در بیان پاسخ و پرسشگر در

1. Grounded Theory
2. Marshal and Gerchen
3. Charmaz
4. Creswell
5. Birks and Mills

۵. فلاینت و همکاران (۲۰۱۲) معتقدند که در کدگذاری باز، مفاهیم و مقوله‌ها شناسایی و ویژگی‌ها و ابعاد آنها در درون داده‌ها کشف می‌شود. اوکتای (۲۰۱۲) بیان داشته است که با مقایسه مفاهیم با هم و با کدهای اولیه، مفاهیم مشترک را شناسایی و به عنوان مقوله دسته‌بندی می‌نمایند. هود و همکاران (۲۰۰۷) نیز ادعان داشتند که مقوله‌ها در مقایسه با مفاهیم انتزاعی‌تر بوده و شالوده لازم برای ایجاد و توسعه تئوری را فراهم می‌نمایند. مقوله‌ها برای ارائه نظریه به صورت منسجم و یکپارچه استفاده می‌شوند.

و در کنار هم به یک خرده مقوله و چند خرده مقوله به تعدادی مقوله اصلی دسته بندی شدند. ۱۸۸ کد شناسایی شده و سپس با تحلیل و بررسی و مقایسه آنها و تبیین وجوه اشتراک و با استفاده از اظهار نظر خبرگان در قالب گروه کانونی در جلسات مختلف تعداد ۱۱۹ مفهوم یا کد استخراج گردید. مفاهیم نیز با استفاده از مصاحبه عمیق دسته بندی و بر مبنای اشتراک هایی که داشتند در قالب ۲۶ خرده مقوله و ۶ مقوله دسته بندی شدند. مقوله های حاصله، مبنایی برای تشخیص شرایط علی، محیطی و مداخله گر ایجاد نمودند.

مقوله محوری: مقوله محوری مقوله ای است که همواره در داده های جمع آوری شده مشاهده و سایر مقوله های اصلی به آن مرتبط می شوند. در این تحقیق، چهار خرده مقوله با عنوان زمین سازی، یادگیری، پرورش و بالاخره پایش و کنترل که همگی مقوله اصلی شبکه سازی فعالیت های بسیج را تشکیل می دهند، در نظر گرفته شده اند.

کیفی که به دنبال ایجاد یک درک عمیق از پدیده هستند و منابع کافی تحت عنوان مبانی نظری در اختیار ندارند برای انجام یک مطالعه عمیق از روش داده بنیاد استفاده می کنند.

یافته های پژوهش

از آنجا که در رویکرد سیستماتیک نظریه برخاسته از داده ها، تحلیل داده های گردآوری شده از منابع اطلاعاتی تحقیق (متن مصاحبه ها و نظرات گروه کانونی و...) از طریق کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری گزینشی تحلیل می شود، لذا ابتدا کدگذاری اولیه انجام شده و مقوله ها و مفاهیم استخراج می شوند تا بر مبنای آنها بتوان مدل نهایی مورد نظر را ارائه نمود.

در این مرحله ضمن مطالعه سطر به سطر مطالب مرتبط با موضوع تحقیق و متن مصاحبه های باز، واژه های مرتبط با موضوع استخراج و کدگذاری شد. بدین ترتیب برای هر یک از مقوله های مورد نظر در مدل داده بنیاد تعدادی کد شناسایی

جدول ۲: کدگذاری اولیه برای شناسایی و تبیین مقوله ها (مقوله محوری)

ردیف	کد	مفاهیم	خرده مقوله ها	مقوله های اصلی
۱	A ₁	تهیه طرح اولیه و انجام مطالعات توجیهی	زمینه سازی	شبکه سازی فعالیت های بسیج
۲	A ₂	ایجاد زمینه برای اخذ تصمیم در رده های بالا		
۳	A ₃	تشکیل جلسات توجیهی برای اقشار		
۴	A ₄	مذاکره و ایجاد آگاهی لازم برای مسئولین		
۵	A ₅	تدارک ساختار لازم		
۶	A ₆	تهیه پختنامه ها		
۷	A ₇	تدوین دستورالعمل های اجرایی		
۸	A ₈	ابلاغ سیاست کلی مبنی بر شبکه سازی		
۹	B ₁	شناسایی افراد توانمند و دارای زمینه برای گسترش فرهنگ شبکه سازی	یادگیری	
۱۰	B ₂	آموزش افراد انتخاب شده		
۱۱	B ₃	استقرار واحدهای آموزش و اطلاع رسانی در اقشار		
۱۲	B ₄	تدارک امکانات آموزشی		
۱۳	B ₅	دعوت از اساتید توانمند برای آموزش		
۱۴	B ₆	استفاده از امکانات موجود برای گسترش آموزش نحوه شبکه سازی و فعالیت شبکه های		
۱۵	B ₇	تهیه پروتور و محتواهای آموزشی مختلف برای اطلاع رسانی، آموزش و هماهنگ سازی	پرورش	
۱۶	B ₈	تدارک امکانات لازم برای حضور مستمر افراد در فعالیتهای آموزشی مرتبط با شبکه		
۱۷	B ₉	تکرار و استمرار در اجرای فعالیتهای شبکه ای		
۱۸	B ₁₀	تحقیق و بررسی در خصوص فعالیتهای قابل اجرا از طریق شبکه		
۱۹	B ₁₁	اطلاع رسانی اقشار مختلف در خصوص تجارب		
۲۰	B ₁₂	تهیه مستندات و اعلام آنها به مراجع ذی ربط	پایش و نظارت	
۲۱	C ₁	کنترل و نظارت و ارائه گزارش در خصوص پیشرفت فعالیتهای شبکه سازی		
۲۲	C ₂	آسیب شناسی و بررسی تفصیلی موانع و ارائه راهکارها		
۲۳	C ₃	تلاش جدی برای تشویق افراد فعال و گسترش روحیه مشارکت در شبکه های ایجاد شده		

منبع: تحلیل های نگارندگان

شرایط علی: به شرایطی گفته می‌شود که عامل اصلی به وجود آورنده پدیده مورد مطالعه هستند (اشتراوس و کوربین، ۲۰۰۸، ۴۲). شرایط علی الزامی بودن شبکه‌سازی فعالیت‌های بسیج را توجیه و تبیین می‌کنند. نتایج حاصل از پاسخ مصاحبه‌شوندگان به سؤالات در زمینه شرایط علی برای ایجاد پدیده مورد مطالعه و

جدول ۳: کدگذاری اولیه برای شناسایی و تبیین مقوله‌ها (شرایط علی)

مقوله اصلی	خرده‌مقوله‌ها	مفاهیم	کد	ردیف
الزامات شبکه‌سازی	وظایف ذاتی و بنیادی بسیج	حفظ موجودیت نظام	D ₁	۱
		دفاع از ارزش‌های اسلامی	D ₂	۲
		استکبارستیزی	D ₃	۳
		کمک به استقلال مملکت	D ₄	۴
		گسترش روحیه مجاهدت و شهادت‌طلبی	D ₅	۵
	لزوم تعامل در فعالیت‌های اقتصار مختلف جامعه	همکاری با ادارات و سازمان‌ها	E ₁	۶
		پشتیبانی از فقرا و کمک به مستضعفان	E ₂	۷
		همکاری در زمان بروز حوادث و اتفاقات	E ₃	۸
		حضور در بین مردم و حمایت از آنها	E ₄	۹
	اقدامات بسیج مستضعفین در اجرای فرامین رهبری و انجام وظایف محوله	افزایش بصیرت و دشمن‌شناسی	F ₁	۱۰
		حضور در برنامه‌های فرهنگی و اقتصادی	F ₂	۱۱
		نقش آفرینی در تمامی صحنه‌های انقلاب	F ₃	۱۲
	سیاست‌های نظام در جهت استفاده از توان بسیج	حضور بسیج در برنامه‌های دولت برای کمک بلاعوض به مردم	G ₁	۱۳
		اقدامات و نقش سازنده بسیج در حوزه اشتغال و تولید، سازندگی و ...	G ₂	۱۴
		به کارگیری بسیج در جهت تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی	G ₃	۱۵
		نقش آفرینی بسیج در امنیت داخلی	G ₄	۱۶
		نقش آفرینی بسیج در مقابله با مواد مخدر و قاچاقچیان	G ₅	۱۷
		نقش بسیج در حفاظت از اقتصاد کشور و کمک به تحقق اقتصاد سالم	G ₆	۱۸
		نقش بسیج در تحقق اهداف علمی و پژوهشی کشور	G ₇	۱۹
		نقش بسیج در گسترش بهداشت و سلامت	G ₈	۲۰
		بسیج به عنوان بازوی دولت در خدمت نظام	G ₉	۲۱

منبع: تحلیل‌های نگارندگان

مقوله‌های پیامدی: مقوله‌های پیامدی، نتیجه و حاصل راهبردها در مقابله با پدیده یا جهت کنترل آن هستند. در این تحقیق، هفت خرده‌مقوله با عناوین ارتقای تولید داخلی، تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی، کمک به راه‌اندازی واحدهای صنعتی، حمایت از تولیدکنندگان، همکاری با دولت، مشاوره و عارضه‌یابی و بالاخره

اجرای پروژه بهبود در نظر گرفته شد که این خرده‌مقوله‌ها در کنار هم مقوله اصلی پیامدهای شبکه‌سازی بسیج را تشکیل می‌دهند. این اجزا نشان دادند که با شبکه‌سازی فعالیت بسیج در راستای مانع‌زدایی از تولید چه آثار مثبتی نمایان خواهد شد.

جدول ۴: کدگذاری اولیه برای شناسایی و تبیین مقوله‌ها (مقوله‌های پیامدی)

ردیف	کد	مفاهیم	خرده‌مقوله‌ها	مقوله اصلی
۱	H1	افزایش تولید محصولات	ارتقای تولید داخلی	پیامدهای شبکه‌سازی فعالیت‌های بسیج
۲	H2	بهبود کیفیت محصولات داخلی		
۳	H3	افزایش تنوع محصولات داخلی		
۴	I1	مقاوم‌سازی اقتصاد داخلی	کمک به تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی	
۵	I2	بحران‌زدایی اقتصادی		
۶	I3	اصلاح ساختارهای اقتصاد داخلی		
۷	J1	نیازسنجی و مطالعه زیرساخت‌ها	راه‌اندازی واحدهای صنعتی	
۸	J2	تعیین واحدهای در حال اخذ مجوز تأسیس یا راه‌اندازی		
۹	J3	تسریع در راه‌اندازی و اخذ مجوز		
۱۰	K1	فهرست‌برداری و شناسایی واحدهای تولیدی و دسته‌بندی آنها	حمایت از تولیدکنندگان	
۱۱	K2	کمک فنی و اجرایی در راستای برطرف کردن موانع بازاریابی و فروش و تولید		
۱۲	K3	شناسایی موانع قانونی و زیرساختی و کمک به حل آنها		
۱۳	K4	پیگیری مسائل اداری، تسهیلاتی و ... از طریق مراجع ذیربط		
۱۴	K5	آموزش مهارتی به تولیدکنندگان و کارکنان واحدهای صنعتی		
۱۵	L1	جذب نیروی متخصص برای آموزش، مشاوره و پژوهش در واحدهای تولیدی	همکاری اقتصادی با دولت	
۱۶	L2	حضور و مشارکت در بدنه دولت در راستای کمک به اجرای وظایف بخش دولتی		
۱۷	L3	همکاری با کارشناسان بخش دولتی برای تسریع در خدمت به تولیدکنندگان		
۱۸	L4	کمک به پیشرفت پروژه‌های دولتی در بحث تولید		
۱۹	M1	ارائه خدمات مشاوره	مشاوره و عارضه‌یابی	
۲۰	M2	انجام مطالعات عارضه‌یابی سطحی و عمیق		
۲۱	M3	شناسایی و لیست کردن مشکلات واحدهای تولیدی		
۲۲	M4	ارائه گزارش مشکلات واحدهای تولیدی به مسئولین ذیربط		
۲۳	N1	شناسایی واحدهای آماده برای بهبود	اجرای پروژه‌های بهبود	
۲۴	N2	انجام مطالعه امکان بهبود		
۲۵	N3	حضور در واحد تولیدی برای کمک به بهبود		

منبع: تحلیل‌های نگارندگان

و سازمانی و بالاخره عملکرد و شرایط مراکز آموزشی و پژوهشی جامعه در قالب مقوله‌ی مداخله‌گر تحت عنوان آموزش و پژوهش و سازمان‌ها در نظر گرفته شده‌اند.

مقوله‌های مداخله‌گر: این نوع مقوله‌ها که واسطه نیز نامیده می‌شوند، نشانگر زنجیره‌ای از شرایط خاص هستند که راهبرد را تحت تأثیر قرار می‌دهند. چهار خرده‌مقوله با عناوین دانش و تکنولوژی، رویکردهای اقتصادی حاکم بر دولت، عوامل فرهنگی

جدول ۵: کدگذاری اولیه برای شناسایی و تبیین مقوله‌ها (مقوله‌های مداخله‌گر)

ردیف	کد	مفاهیم	خرده‌مقوله‌ها	مقوله اصلی
۱	O ₁	تعامل مراکز علمی و دانشگاهی با صنعت	نهادهای آموزشی و علمی	عملگران و سازمان‌ها
۲	O ₂	وضعیت تحقیقات علمی و دانشگاهی		
۳	O ₃	ارتباط بین مراکز علمی و پژوهشی با همدیگر		
۴	O ₄	تحول در نظام‌های آموزشی و پژوهشی گسترش فنون و تکنولوژی		
۵	P ₁	لزوم ایجاد و توسعه اشتغال	رویکردهای اقتصادی دولت	
۶	P ₂	رویکرد اقتصاد مقاومتی		
۷	P ₃	پیشگیری از افزایش واردات بی‌رویه و لزوم حمایت از تولید داخلی		
۸	P ₄	گسترش نظام اقتصادی مبتنی بر نظام اسلامی و به دور از فساد و قاچاق		
۹	P ₅	کاهش هزینه‌های دولت و کوچک‌سازی ساختار دولتی		
۱۰	Q ₁	دیدگاه‌های مدیران واحدهای تولیدی	تولیدکنندگان	
۱۱	Q ₂	وضعیت کارایی و اثربخشی (بهره‌وری)		
۱۲	Q ₃	اهداف و برنامه‌ها		
۱۳	Q ₄	وضعیت نیروی کار و سایر منابع		
۱۴	R ₁	میزان مهارت و دانش مردم	نقش مردم و ناظران	
۱۵	R ₂	میزان حاکمیت رویکرد علاقه به کار و تولید داخلی		
۱۶	R ₃	میزان پای‌بندی به فرهنگ کسب‌وکار		
۱۷	R ₄	میزان شفافیت و سلامت در نظارت		

منبع: تحلیل‌های نگارندگان

مقوله راهبردی: مقوله‌های راهبردی جهت اداره و کنترل فرهنگ‌سازی، ساختارسازی، تدوین برنامه، نظارت و پایش مطرح پدیده‌محوری هستند. در این تحقیق چهار خرده‌مقوله با عناوین شد که همگی تشکیل‌دهنده مقوله اصلی راهبردها می‌باشند.

جدول ۶: کدگذاری اولیه برای شناسایی و تبیین مقوله‌ها (مقوله‌های راهبردی)

ردیف	کد	مفاهیم	خرده‌مقوله‌ها	مقوله اصلی
۱	S ₁	گسترش فرهنگ بسیجی در جامعه	فرهنگ‌سازی	راهبردها
۲	S ₂	ارتقای اندیشه تلاش و کوشش همگانی		
۳	S ₃	کمک به ارتقای معرفت و آگاهی افراد در حوزه تولید و کسب‌وکار		
۴	S ₄	نشر فرهنگ کارآفرینی و کسب‌وکار		
۴	T ₁	تعیین فعالیت‌های قابل اجرا در بسیج با رویکرد تولید	ساختارسازی	
۵	T ₂	تبیین شرح وظایف اقشار بسیج و تقسیم کار مناسب		
۶	T ₃	ایجاد واحدهای اداری و سازمانی منعطف در قالب کارگروه تخصصی		
۷	T ₄	همانگی و تعیین سلسله‌مراتب		
۹	U ₁	تدوین چشم‌انداز و مأموریت	تدوین برنامه	
۱۰	U ₂	شناسایی و تبیین استراتژی		
۱۱	U ₃	مشخص نمودن برنامه اجرایی		
۱۲	U ₄	هماهنگ نمودن برنامه‌های اجرایی		
۱۳	U ₅	برگزاری جلسات نقد، هم‌اندیشی و نظریه‌پردازی		
۱۴	V ₁	مستندسازی اقدامات اجرایی	نظارت و کنترل راهبردی	
۱۵	V ₂	ایجاد نهاد نظارتی مشترک بین دولت و بسیج		
۱۶	V ₃	تدوین استانداردهای نظارت و کنترل		
۱۷	V ₄	تهیه گزارش اجرایی		
۱۸	V ₅	آموزش مستمر		

منبع: تحلیل‌های نگارندگان

مقوله زمینه‌ای: این مقوله‌ها که به مقوله‌های محیطی هم معروف هستند، نشان‌دهنده مجموعه‌ای از شرایط محیطی هستند که راهبردران تحت تأثیر قرار می‌دهند. در این تحقیق سه خرده‌مقوله با عناوین حمایت‌های دولت، رویکرد اقتصاد مقاومتی بر مبنای اشتغال و تولید داخلی و بالاخره استعداد بخش خصوصی برای مشارکت در فعالیت‌های اقتصادی و فرهنگی که همگی تشکیل‌دهنده مقوله اصلی فعالیت‌های بستر ساز شبکه‌سازی در بسیج هستند، به عنوان مقوله‌های زمینه‌ای در نظر گرفته شده‌اند.

جدول ۷: کدگذاری اولیه برای شناسایی و تبیین مقوله‌ها (مقوله‌های زمینه‌ای)

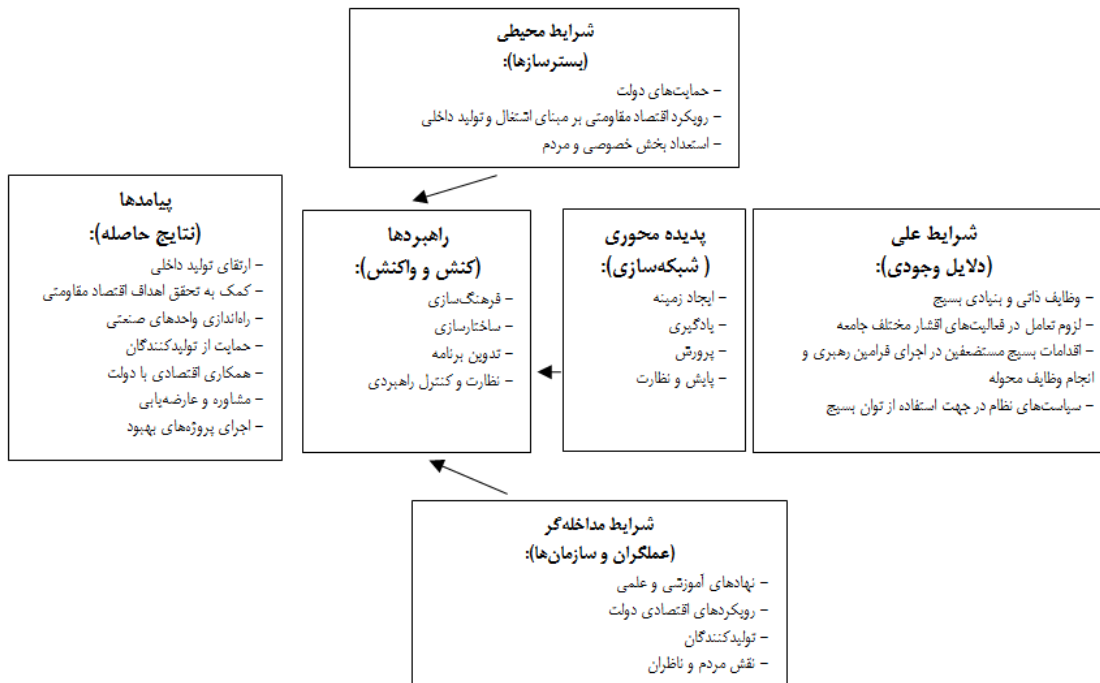
مقوله اصلی	خرده‌مقوله‌ها	مفاهیم	کد	ردیف
بسترسازها: شرایط و رویکردهای حاکم	حمایت‌های دولت	آمادگی و عزم دولت برای تحقق اهداف اقتصادی و تولیدی	W ₁	۱
		ضرورت نقش آفرینی دولت در کاهش مشکلات اقتصادی مردم	W ₂	۲
		لزوم حمایت دولت از تولیدکنندگان از طریق تأمین زیرساخت‌ها	W ₃	۳
		حضور دولت و نظارت آن بر فعالیتهای اقتصادی	W ₄	۴
		لزوم استفاده دولت از نیروهای بسیجی در پیشبرد اهداف خود	W ₅	۵
	رویکرد اقتصاد مقاومتی بر مبنای اشتغال و تولید داخلی	شرایط اقتصادی جامعه و تأکید مقام معظم رهبری بر اقتصاد مقاومتی	X ₁	۶
		ضرورت توجه به تولید داخلی	X ₂	۷
		حمایت از صادرات و لزوم کاهش وابستگی به واردات	X ₃	۸
		اهمیت اشتغال و ضرورت تلاش همگانی برای آن	X ₄	۹
		اقتصاد مقاومتی به عنوان معیاری برای سنجش عملکرد دولت	X ₅	۱۰
		استقرار نگرش کاهش هزینه و کمک به بخش دولتی	X ₆	۱۱
	استعداد بخش خصوصی و مردم	فرهنگ حاکم پر جامعه در حوزه کسب‌وکار و تولید	Y ₁	۱۲
		میزان استقبال از استقرار و اجرای اصل ۴۴ در اقتصاد و تولید	Y ₂	۱۳
		عزم ملی برای حضور بخش خصوصی	Y ₃	۱۴
		امکان جذب سرمایه‌های خارجی و داخلی	Y ₄	۱۵

منبع: تحلیل‌های نگارندگان

مقوله‌ها و مفاهیم مرتبط، پیوند بین مقوله‌ها در سطح ویژگی‌ها و ابعاد برقرار شد. بر اساس الگوی سیستماتیک استراوس و کوربین، مقوله‌های مستخرج از مرحله کدگذاری باز در قالب شرایط علی (دلایل ایجاد پدیده اصلی)، راهبرد (کنش‌ها یا واکنش‌های اعضا)، زمینه (شرایط بسترساز و مؤثر در راهبردها)، شرایط مداخله‌گر (ویژگی‌های مؤثر در راهبردها) و پیامدها (نتایج به‌کارگیری راهبردها) دسته‌بندی شدند. در مرحله کدگذاری گزینشی، مقوله‌ها بهبود یافته و در قالب نظریه و به صورت یکپارچه ارائه شدند.

تمام مطالب، کدها، مقولات و خرده مقوله‌هایی که در مراحل مختلف کدگذاری و تبیین مفاهیم و مقوله‌ها حاصل شدند و سپس با عنوان مدل نهایی تحت عنوان قالب پارادایمیک ارائه می‌شوند. به طور خلاصه رویه تحلیل داده‌ها محقق را با رویکردهای متفاوت مواجه ساخته و بالاخره شامل شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، راهبردها و اقدامات و همچنین پیامدها بوده و به تشریح پدیده اصلی منتهی می‌شود (کرسول، ۱۳۹۱: ۶-۷).

در مرحله کدگذاری محوری ضمن بررسی دقیق و مقایسه‌ای

شکل ۱: مدل شبکه‌سازی فعالیت‌های بسیج

منبع: تحلیل‌های نگارندگان

و تعامل اجزای سیستم بیش از هر چیز دیگری هراس دارند و به نظر می‌رسد که اصلی‌ترین سرمایه که حفظ نظام را تضمین نموده است، همین تعامل و شبکه‌سازی است. در سالیان اخیر که محور شعارهای سال، مسائل اقتصادی است و دشمنان نیز جنگ تمام‌عیار اقتصادی را دامن زده و صنعت و تولید را به عنوان پیشران‌های اقتصادی کشور نشانه گرفته‌اند؛ هم‌افزایی بسیجیان با دولت می‌تواند در مقاوم‌سازی اقتصاد و تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی در قالب شناسایی مشکلات پیش‌روی تولیدکنندگان و کمک به دولت و بخش خصوصی در جهت کاهش موانع تولید مثرتر باشد.

شرایط فعلی مملکت که از ابعاد مختلف اقتصادی، اجتماعی و سیاسی مورد هجوم شدید بیگانگان قرار گرفته و گسترش روحیه بسیج و افزایش تعامل در بین اقشار جامعه منجر به ناکامی و شکست دشمنان خواهد شد، افزایش قدرت نظام از طریق شبکه‌سازی و هماهنگ نمودن تلاش اقشار بسیج در پهنه تولید داخلی از جنبه‌های مختلفی همچون افزایش قدرت نظام، بهبود عملکرد بسیج در تمامی حوزه‌ها، کاهش نقاط ضعف تک‌تک اقشار در سایه تعامل، افزایش سینرژی و قدرت سیستمی بسیج، افزایش هماهنگی و انسجام در جامعه سودمند خواهد بود.

بر اساس نتایج حاصله پاسخ به سؤالات مطرح شده در پژوهش به شرح زیر است:

سؤال اول: مدل مناسب برای شبکه‌سازی فعالیت‌های بسیج در راستای تحقق شعار سال ۱۴۰۰ مبنی بر مانع‌زدایی از تولید چگونه است؟

سؤال دوم: راهبردها و مقوله‌های شبکه‌سازی فعالیت‌های بسیج در راستای تحقق شعار سال ۱۴۰۰ مبنی بر مانع‌زدایی از تولید با استفاده از مدل داده‌بنیاد کدام است؟ (شرایط علی، شرایط محیطی، شرایط مداخله‌گر، راهبردها، پیامدها، پدیده‌محوری).

در پاسخ سؤال اول، مدل مناسب برای شبکه‌سازی فعالیت بسیج در راستای تحقق شعار سال ۱۴۰۰ مبنی بر مانع‌زدایی از تولید، مدلی است که استراتژی‌های شبکه‌سازی را با تأکید بر زمینه‌سازی، یادگیری، پرورش و نظارت بهینه مطرح نموده و در کنار سایر مقولات مربوط به پیامدها، شرایط علی، شرایط محیطی و مداخله‌گرها مجموعه‌ای از کنش و واکنش‌ها را برای تحقق اهداف جامعه در مانع‌زدایی از تولید فراهم آورد.

در پاسخ به سؤال دوم نیز با توجه به نوع پژوهش و بهره‌گیری از روش داده‌بنیاد و علی‌الخصوص الگوی سیستماتیک اشتراوس و کوربین، مدل نهایی شامل شرایط علی، پدیده اصلی، راهبردها، پیامدها، شرایط محیطی و شرایط مداخله‌گر است. شرایط علی که دلایل اصلی برای دستیابی به اهداف مدل را فراهم می‌آورند؛ شامل چهار مقوله وظایف ذاتی و بنیادی بسیج، لزوم تعامل در

تحلیل نهایی مدل حاکی از آن است که دلایل وجودی و شرایط علی بر وظایف و اهداف ذاتی بسیج در راستای تحقق اهداف انقلاب و نظام در حوزه اقتصادی و تولید تأکید دارند و بدین ترتیب با استناد به سیاست‌های نظام، وظایف محوله و لزوم تعامل در حوزه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و ... پدیده اصلی با عنوان شبکه‌سازی در فعالیت بسیج به منظور کمک به تولید و مانع‌زدایی آن قابل طرح است. برای تحقق اهداف شبکه‌سازی فعالیت‌های اقتصادی بسیج، مقولات مهم و اساسی از قبیل دیدگاه اقتصادی دولت، نهادهای آموزشی و پژوهشی، وضعیت بخش خصوصی و صاحبان کسب‌وکار به عنوان بسترسازها و یا مداخله‌گران مطرح شده و با در نظر گرفتن این مقولات، استفاده از چهار راهبرد فرهنگ‌سازی، ساختارسازی، تدوین برنامه و بالاخره نظارت و پایش امکان تحقق مقولات پیامدی از قبیل افزایش تولید، کمک به بخش دولتی در راستای انجام وظایف اقتصادی در بخش تولید، کمک به تولیدکنندگان و مطالعه و بررسی مسائل و مشکلات پیش‌روی تولید فراهم می‌شود.

فرهنگ‌سازی نشانگر استقرار یک الگوی فکری و مورد پذیرش در راستای پذیرش شبکه در تحقق اهداف مانع‌زدایی از تولید است و منظور از ساختارسازی نیز تبیین و استقرار کارگروه‌های تخصصی ساختارمند، دارای شرح وظایف ابلاغی و دقیق در راستای کمک به تحقق اهداف اقتصادی نظام در مانع‌زدایی تولید با مشارکت بسیجیان است. راهبرد بعدی نیز تدوین برنامه اجرایی با رویکرد استراتژیک است که به طور دقیق نشان دهد به لحاظ کمی و کیفی چه اهداف و برنامه‌هایی در دوره زمانی مشخص به مرحله اجرا درآمده و در رویکرد نظارت و پایش نیز به طور دقیق به ارزیابی و اصلاح این برنامه‌های اجرایی پرداخته می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش که مدلی برای ایجاد شبکه در فعالیت‌های بسیج در راستای کمک به مانع‌زدایی از تولید با استفاده از روش تحقیق کیفی با عنوان تئوری برخاسته از داده‌ها ارائه نمود، چهار راهبرد (فرهنگ‌سازی، ساختارسازی، تدوین برنامه و پایش و نظارت) برای شبکه‌سازی مطرح شد. ایجاد شبکه نه تنها به افزایش قدرت نظام و بهبود عملکرد بسیج و ایجاد نوعی هم‌نوایی و سینرژی در راستای مانع‌زدایی از تولید می‌شود، بلکه در شرایط کنونی مملکت اسلامی از ضرورت‌های انکارناپذیر قلمداد می‌شود و مسلماً هر چه اجزای این سیستم با عنوان نظام جمهوری اسلامی از تعامل، ارتباط همه‌جانبه و انسجام بیشتری برخوردار باشند، قدرت و توان اقتصادی، نظامی، سیاسی و فرهنگی بیشتری را به نمایش خواهند گذاشت. نکته مهم‌تر این که دشمنان داخلی و خارجی از هم‌افزایی

۲. تدوین ساختار لازم، نظارت و کنترل و حمایت مدیران از مهم‌ترین سازوکارهای موفقیت در شبکه‌سازی فعالیت‌های بسیجیان است.

۳. نقش شبکه‌سازی در کمک به دولت و تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی و بهبود خدمات بخش دولتی در راستای مانع‌زدایی از تولید شایان توجه جدی است.

نتایج حاصله با پژوهش‌های ظهوریان، ابوترابی و لگزیان (۱۳۹۲)، ادیب و همکاران (۱۳۹۲)، رادفر و خمسه (۱۳۸۷)، زهرا و همکاران (۲۰۰۹)، سارکار و همکاران (۲۰۰۹)، پارکر (۲۰۱۱) و دلفین (۲۰۱۲) مبنی بر مهم بودن شبکه و ضرورت شبکه‌سازی در بهبود عملکرد سازمان‌ها و استفاده از قدرت شبکه در پیشبرد اهداف مطابقت دارد. از نظر توجه به نکات مهم ساختاری و رفتاری بر مبنای الگوی ارائه شده که هم کارکرد اجتماعی و فرهنگی را مطرح نموده و به تغییر ساختار برای کمک به تولید، اشتغال، کاهش هزینه‌های دولت، آموزش و... تأکید دارد با پژوهش فوسه (۲۰۰۹) و برگن هلنز و والد استروم (۲۰۱۱) مطابقت دارد.

پیشنهادها

۱. پیشنهاد می‌شود که فرایند شبکه‌سازی بسیج با توجه به استعدادی که در این زمینه (رویکردهای شورایی و مشورتی و استقرار بسیج اقشار) دارد، از طریق مراجع رده بالای بسیج مورد توجه جدی قرار گیرد تا هر قشر از بسیج در پی اهداف مجزا و مستقل نبوده و شاهد افزایش هر چه بیشتر هم‌افزایی، هم‌نوایی و مشارکت جدی بین آنها حاصل شود.

۲. پیشنهاد می‌شود که ساختار لازم برای استقرار و اجرای فعالیت‌های شبکه‌ای در راستای تحقق اهداف شعار سال با ایجاد کارگروه‌های مشترک و تخصصی متشکل از بسیجیان و مسئولین ذیربط در بخش دولتی ایجاد گردد.

۳. پیشنهاد می‌شود با در نظر گرفتن عوامل و مقوله‌های مداخله‌گر، خدمات ارزنده‌ای که از طریق مراکز علمی و پژوهشی به شبکه‌سازی امکان‌پذیر است، شناسایی و زمینه اجرای علمی آن فراهم شود. در فرایند تولید بایستی تمام چرخه فعالیت از تأمین مواد اولیه تا فروش محصولات تحت نظارت و اقدام فعالیت شبکه‌سازی شده انجام گیرد و اعضای این چرخه با هم هماهنگ باشند.

۴. در شرایط زمینه‌ساز بایستی بیش از پیش به استعداد بخش خصوصی از یک سو و نقش راهبردی بخش دولتی به عنوان عامل اصلی مانع‌زدایی توجه نمود.

۵. مستندسازی، اطلاع‌رسانی و ثبت و ضبط تلاش‌های مشترک برای مانع‌زدایی تولید در انتقال تجارب و تسری به سایر ابعاد اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی مؤثر است.

فعالیت‌های اقشار مختلف جامعه، اقدامات بسیج مستضعفین در اجرای فرامین رهبری و انجام وظایف محوله و بالاخره سیاست‌های نظام در جهت استفاده از توان بسیج در ابعاد مختلف است.

پدیده اصلی شبکه‌سازی فعالیت‌های بسیج است که مستلزم یک سری لوازم بوده و اساس آن بر همین الزامات است. در این مدل به واسطه نقش‌های مهم بسیج در حوزه‌های مختلف و با در نظر گرفتن فرایند شبکه‌سازی بر چهار مقوله با عناوین ایجاد زمینه، یادگیری، پرورش و بالاخره پایش و نظارت تأکید شده است. در مقوله‌های راهبردی بر چهار مقوله با عناوین فرهنگ‌سازی، ساختارسازی، تدوین برنامه و نظارت و کنترل راهبردی تأکید شد. این راهبردها منجر به تحقق هفت مقوله با عنوان ارتقای تولید داخلی، کمک به تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی، راه‌اندازی واحدهای صنعتی، حمایت از تولیدکنندگان، همکاری اقتصادی با دولت، مشاوره و عارضه‌یابی و همچنین اجرای پروژه‌های بهبود به عنوان پیامدهای ناشی از بکارگیری مدل می‌شوند.

شرایط محیطی یا زمینه‌ای همان سازوکارهای فنی هستند که زمینه لازم را برای اجرای راهبردهای مربوط به شبکه‌سازی مهیا می‌کنند. زمینه‌سازها در این پژوهش شامل حمایت‌های دولت، رویکرد اقتصاد مقاومتی بر مبنای اشتغال و تولید داخلی و بالاخره استعداد بخش خصوصی و مردم هستند. این مقوله حاکی از ضرورت تلاش بخش دولتی و خصوصی برای برون‌رفت از مشکلات موجود و ایجاد شرایط لازم برای موفقیت در شبکه‌سازی فعالیت‌های بسیج برای تحقق اهداف مانع‌زدایی تولید است.

شرایط مداخله‌گر نیز شامل عوامل و نقش‌آفرینان بعد کلان و سطح جامعه یا فراتر از آن است که بر عملکرد سیستم مورد نظر تأثیر می‌گذارند و در این پژوهش شامل نهادهای آموزشی و علمی، رویکردهای اقتصادی دولت، تولیدکنندگان و بالاخره نقش مردم ناظران در اقتصاد است. این مقوله حاکی از نقش بسیار مهم دولت به عنوان پیشران محوری در حوزه مانع‌زدایی از تولید است و از طرفی بر تأثیر شگرف آموزش و پژوهش و نحوه عملکرد مردم در حوزه مطالبه‌گری نیز تأکید دارد. نظارت و پایش عملکرد دولت و سایر مراجع ذیربط و همچنین آمادگی و استعداد موجود در بین تولیدکنندگان نیز از اهمیت زیادی برخوردار است. این مقولات بر چگونگی اجرای راهبردهای مربوط به شبکه‌سازی فعالیت‌های بسیج تأثیر دارند.

سایر نتایج عبارت است از:

۱. شبکه‌سازی منجر به هماهنگی و تعامل تمام اقشار بسیج شده و سرعت لازم در جهت نیل به اهداف و اجرای فعالیت‌های مشترک را فراهم می‌نماید.

منابع

۱. آزادارمکی، تقی (۱۳۷۲). «درآمدی بر بسیج‌شناسی اجتماعی». مجله علمی پژوهشی بسیج، شماره ۱.
۲. ادیب، یوسف و تاجور، آذر و پورطهماسبی، سیاوش (۱۳۹۱). «نقش بسیجیان و پایگاه‌های مقاومت بسیج در اشاعه فرهنگ اقتصاد مقاومتی». مهندسی فرهنگی، سال ۷، شماره ۷۳ و ۷۴.
۳. جمشیدی، محمدحسین (۱۳۷۸). آرمان بسیج و بسیج‌آرمانی از منظر امام خمینی. کنگره بین‌المللی امام خمینی (ره) و تبیین انقلاب اسلامی، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره).
۴. خاوری، سیدعبدالله و آراسته، حمیدرضا و جعفری، پریش (۱۳۹۸). «عوامل مؤثر بر چابک‌سازی برنامه‌های آموزشی دانشگاهی با رویکرد مبتنی بر نظریه داده‌بنیاد». دوفصلنامه مطالعات برنامه‌ریزی آموزشی، دوره هشتم، شماره ۱۵.
۵. رادفر، رضا و خمسه، عباس (۱۳۸۷). «تبیین تأثیر شبکه‌سازی تحقیق و توسعه بر افزایش ارزش در شرکت‌های کوچک و متوسط». فصلنامه رشد فناوری، شماره ۱۴.
۶. سمسار، حامد و سمسار، محمدصادق و کریمی، صدیقه (۱۳۹۴). «مدل‌سازی تحقق تمدن نوین اسلامی به کمک شبکه‌سازی اجتماعی». دوفصلنامه علمی-پژوهشی جامعه‌شناسی سیاسی جهان اسلام، دوره ۳، شماره ۲.
۷. ظهوریان ابوترابی، میثم و لگزیان، محمد (۱۳۹۳). «الگوی مدیریتی شبکه‌سازی تشکل‌ها و فعالان فرهنگی: تحلیل شبکه مضامین». اندیشه مدیریت راهبردی، دوره ۸، شماره ۲.
۸. فراستخواه، مقصود (۱۳۹۳). «عوامل مؤثر بر مشارکت اعضای هیأت علمی در سیاست‌گذاری آموزش عالی و برنامه‌ریزی دانشگاهی». فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، دوره بیستم، شماره ۴.
۹. بشیری، حسین (۱۳۷۲). انقلاب و بسیج سیاسی. چاپ اول، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
۱۰. دهخدا، علی‌اکبر (۱۳۷۲). لغت‌نامه. تهران: امیرکبیر.
۱۱. ساروخانی، باقر (۱۳۷۲). روش‌های پژوهش در علوم اجتماعی: اصول و مبانی. جلد اول، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی.
۱۲. صحیفه حضرت امام خمینی (ره)، جلد ۲۱، پیام امام خمینی به بسیجیان در دوم آذر ۱۳۶۷.
۱۳. کاستلز، مانوئل (۲۰۱۰). عصر اطلاعات: اقتصاد، جامعه و فرهنگ، ظهور جامعه شبکه. ترجمه احد علیقلیان و افشین خاکباز (۱۳۹۶)، جلد اول، تهران: طرح نو.
۱۴. کرسول، جان (۲۰۰۲). پویای کیفی و طرح پژوهش: انتخاب از میان پنج رویکرد (روایت پژوهی، پدیدارشناسی و ...). ترجمه حسن دانایی‌فرد و حسین کاظمی (۱۳۹۱)، چاپ اول، تهران: انتشارات صفار اشراقی.
۱۵. مارشال، کاترین و گرچن، راس من (۲۰۰۳). روش تحقیق کیفی. ترجمه علی پارساییان و سیدمحمد اعرابی (۱۳۹۱)، چاپ چهارم، تهران: دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
۱۶. مرکز مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی (۱۳۶۹). صحیفه امام: مجموعه رهنمودهای امام خمینی (ره). جلد ۲۱، چاپ اول، تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
۱۷. مزارعی، سیدحامد و ثقفی، فاطمه و خوانساری، محمد و محمدی کنگرانی، حنا و اسدی‌فرد، رضا (۱۳۹۹). «عوامل مؤثر بر تقویت روابط در شبکه‌های همکاری از نگاه سرمایه اجتماعی». فصلنامه سیاست علم و فناوری، دوره سیزدهم، شماره ۳، پیاپی ۴۷، ص ۱۶-۲.
۱۸. معین، محمد (۱۳۷۶). فرهنگ ۶ جلدی فارسی. چاپ یازدهم، جلد اول، تهران: انتشارات امیرکبیر.
۱۹. موسوی خمینی، سیدروح‌الله (۱۳۷۶). کلمات قصار: پندها و حکمت‌ها. چاپ چهارم، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره).
۲۰. یاسائی، مسعود (۱۳۶۲). سپاه از دید قانون. تهران: دفتر حقوقی و امور مجلس وزارت سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.
21. Bergenholtz, C. & Waldstrom, C. (2011). «Inter-organizational network studies—a literature review. Industry and Innovation, V 18, N 6.
22. Birks, Melanie & Mills, Jane (2011). Grounded theory: A practical guide: Sage publications.
23. Charmaz, C. (1990). «Discovering chronic illness: Using grounded theory». Social Science & Medicine, V 30, N 11.
24. Creswell, John (2007). Qualitative Inquiry & Research Design-Choosing among Five Approaches: Sage Publications, Thousand Oaks, California.

25. Delfin, M. (2012). «The promise of cultural networks in Latin America: towards a research framework for the study of region-specific cultural network ecosystems». *Cultural Trends*, V 21, N 3.
26. Flint, Daniel & Gammelgaard, Britta & Manuj, Ila & Pohlen, Terrance (2012). «A reviewer's guide to the grounded theory methodology in logistics and supply chain management research». *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, V 42, N 8/9.
27. Fuhse, J. (2009). «The meaning structure of social networks». *Sociological Theory*, V 27, N 1.
28. Hood, Jane & Bryant, Antony & Charmaz, Katty. (2007). «Orthodoxy vs. power: The defining traits of grounded theory. *The Sage handbook of grounded theory*, Thousand Oaks, CA: Sage.
29. Lake, P. W. (2004). *Business networks within a regional industrial cluster*. University of Southern Queensland.
30. Oktay, Julianne (2012). *Grounded theory*. Oxford University Press.
31. Plewa C., and Quester P. (2006). «Satisfaction with university–industry relationships: The impact of commitment, trust and championship». *Journal of Technology Transfer & Commercialisation*, V 5, N (1/2).
32. Sarkar, M. B., Aulakh, P. S., & Madhok, A. (2009). «Process capabilities and value generation in alliance portfolios». *Organization Science*, V 20, N 3.
33. Schilke, Oliver, and Goerzen, Anthony (2010). «Alliance management capability: an investigation of the construct and its measurement». *Journal of Management*, V 36, N 5.
34. Strauss A. & Corbin J (2008). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. 3rd ed. Thousand Oaks, CA: Sage Publications, Inc.
35. Trotter R. T., Briody E. K., Sengir G. H., and Meerwarth T. L. (2008). «The Life Cycle of Collaborative Partnerships: Evolution of Structure and Roles in Industry-university». *Research Networks and Connections*, V 38, N 1.
36. Zahra, S. A., Filatotchev, I., & Wright, M. (2009). «How do threshold firms sustain corporate entrepreneurship? The role of boards and absorptive capacity». *Journal of Business Venturing*, V 24, N 3.

منابع اینترنتی و سایت‌ها

۳۷. آرین منش، جواد (۱۴۰۰). مخاطب شعار سال ۱۴۰۰ کیست؟ بانک مقالات ایران به آدرس: <https://www.edub.ir/education/view> : تاریخ بازدید: ۲۲ خردادماه ۱۴۰۰.
۳۸. اسلامیان، مجتبی (۱۴۰۰). چهار گام برای مانع‌زدایی از جهش تولید. بانک مقالات ایران به آدرس: <https://www.edub.ir/education/view> : تاریخ بازدید: ۲۲ خردادماه ۱۴۰۰.
۳۹. شبکه مدیر ایران (۱۳۹۸). شبکه‌سازی، کلید طلایی ارتباطات. برگرفته از سایت مدیر ایران به آدرس: modiriran.ir . تاریخ بازدید: ۲۲ خردادماه ۱۴۰۰.
۴۰. مرکز پژوهش‌های اتاق ایران (۱۴۰۰). راه حل پشتیبانی و مانع‌زدایی از تولید چیست؟ به نقل از <https://iran20download.ir/post> /تاریخ بازدید: ۲۳ خردادماه ۱۴۰۰.
۴۱. نقدی پور، محمود (۱۴۰۰). جهش تولید تنها با پشتیبانی‌ها و مانع‌زدایی‌ها. بانک مقالات ایران به آدرس: <https://www.edub.ir/education/view> : تاریخ بازدید: ۲۲ خردادماه ۱۴۰۰.
42. Parker, Ashley, 2015/09/05, "Twitter's Secret Handshake", *New York Times*. http://www.nytimes.com/2011/06/12/fashion/hashtags-a-new-way-for-tweets-cultural-studies.html?_r=2&pagewanted=all.